

njaki, ki so uporabljali to kislino, trdijo, da pre-sega vsa doslej rabljiva sredstva. Rabi se nepo-sredno v raztopinah v razmerju 1 : 100.

Iz rusovske Poljske. Krakovskemu „Čas“-u se je poročalo proti koncu lanskega leta: Od svečana sèm se je v Litaviji strašansko pomno-žilo preganjanje katoliške cerkve. Generalnega vikarja povsodi zasledujejo, otroci so prisiljeni rusovski moliti, cerkve in samostane zatirajo in izpreminjajo v pravoslavne. Taka usoda je za-dela nedavno v kovniški guberniji cerkev bene-diktink v Krozih, ki je znana zaradi starodavne šole. Na guvernerjev ukaz so zatrli lansko pomlad samostan, odvèdli nune in uporabili samostanski imetek za pravoslavne namene. Tudi cerkev so hoteli openiti. Ko se je ta novica razširila, sklenilo je ljudstvo braniti cerkev na prav čuden način. Od srede vinotoka do 22. listopada je ljudstvo neprenehoma bivalo v cerkvi. Omenje-nega dné ob dveh po noči prihrumi general Klingenberg s kozaki v cerkev. Ljudstvo se neče prostovoljno raziti, zato se prične mesarsko klanje v svetišču — kri teče v potokih; mnogo oseb pomoré, na stotine so jih ranili, bežeče množice so kozaki preganjali in podili do reke Krozente, kjer jih je mnogo utonilo. Več sto oseb so ujeli. Ujetnike bijejo s šibami, sela kozaki plenijo, češ, da iščejo begunov. Da bi se pred svetom oprali, razširjajo novico, da so prišli na sled zaroti in zato kličejo ujetnike pred vojaško sodišče.

43,000 raznašalcev „strašnih romanov“ deluje na Nemškem. Statistika je dognala, da bere take romane do dvajset milijonov ljudij na Nemškem. Pogostoma se ti romani razšir-jajo v 100 do 150 snopičih v 100.000 izvodih. Založniki so svoje ljudi dobro izvežbali. Iz raznih dogodkov se je spoznalo, kako strašna žetev sledi taki setvi. Judovsko tiskarstvo je pričelo razpečavati take knjige, in kristijani na Nemškem imajo samo jedno sredstvo, da se ustavijo temu naplavi — jednako orožje.

O sultanu Bimbambumu poročajo časniki dogodek, ki je vsaj zanimiv, če že ni popol-noma resničen. Sanjalo se je sultanu Bimbam-bumu, da je izgubil vse zobovje. Takoj po-kliče razlagovalca sanj in ga vpraša, kaj pome-njajo sanje. „Kolika nesreča!“ zakliče le-ta. „Vsak zob pomenja izgubo jednega sorodnika!“ „Kaj, pes, ti si mi upaš kaj takega povedati? Proč se poberi! Sto udarcev z bambusom naj bo tvoje plačilo.“ — Kmalu pokliče drugega. Ta zakliče: „Kolika sreča! Blagor ti, vse svoje sorodnike boš preživel!“ Veselo se namuza sultan in reče dobrovoljno: „Hvala ti, prijatelj, idi k zakladniku, da ti izplača sto zlatov, za-

služil si jih.“ Ko so dvorjani opomnili razla-galca, češ, da je isto povedal, kar prvi, odgo-voril je pomežikajoč: „Povedati se smé vse, samo, kako se pové, to je druga stvar.“

Goethe in emancipacija Judov. Goethe se je silno jezil, ko se je razglasil v Weimar-ju nov zakon, ki dovoljuje zvezo kristijanov in Judov. Svaril je pred hudimi nasledki takih zvez in trdil, da bi moral superintendent, če ima le količkaj značaja, rajši odpovedati se službi, kakor pa poročati judinjno v cerkvi v imenu presvete Trojice. S tem se podkopujejo vsi нравni čuti vsake rodbine, ki vendar sloné na verskih čutih. Ali moramo prav mi, dejal je, povsodi vod-niki biti budalosti, vse spake najprej poskusiti? — Weimarski kancelarij Miroslav pl. Müller, iz čegar „Pomenkov“ smo posneli te vrstice, pri-stavlja: Njegova gorečnost zoper Jude je zani-miva zaradi spoznavanja pozitivne vere, veljavnih državnih naprav, ki iz vseh njegovih spisov pro-sevajo, dasi je bil zeló slobodomiseln.

Ali govoré opice? Profesor Garner se je pečal že dolgo s tem vprašanjem. V ta namen je zaznamoval opičine glasove s fonografom. On trdi, da ni mogla umeti govorice jedne vrste — opica druge vrste, pač pa govoré in umevajo opice iste vrste tudi isti jezik.

Da bi to stvar dognal s popolno profesorsko temeljitostjo, šel je v Afriko, da bi tam študi-ral jezik opic. V južnozahodni Afriki se je mudil 14 mesecev. Od morja je šel v notranj-ščino dežele 300 kilometrov. Tu je bival v že-lezni kletki 101 dan in opazoval opice, kako se vedejo, kadar so proste. Profesor misli, da je sedaj dokazana stvar, da govoré opice neki jezik, ki se ga lahko naučé tudi ljudje. Prinesel je s seboj tudi dva šimpanza, ki sta človeku jako podobna. Kažeta, da sta bistrega uma. Kar čutita in želita, vse povesta drug drugemu ali pa profesorju. — To poročilo smo povzeli iz nemškega strokovnega lista „D. Rundsch. für Geographie und Statistik“. Ne vemo, ali bi se čudili, ali bi profesorja pomilovali. Kdo ima psa in ne razumeva pasjega „jezika“? Vsakdo vé, da zna tudi pes povedati po svoje, kar želi in kar ga teži. Kakor zna pes govoriti po svoje, tako tudi mačka in vsaka žival. Kakor umevamo ta živalski jezik, tako se ga marsikdo tudi nauči. Poznamo jih, ki znajo mijavkati, lajati, mukati, da je kaj. — Kdo vé, ali ne bodo nekega dné povedali, da je izšla slovnica šimpanskega jezika! Dasi je ta stvar do skrajnosti smešna, vendar je tudi neizrekljivo žalostna, ne zaradi vednost-nega namena, ampak zato, ker hočejo opico kar po sili povzdigniti do človeške stopinje, človeka pa poživaliti.